

MEMÒRIA ANUAL D'ACTIVITATS 2015

Observatori de Bioètica i Dret (OBD)
Càtedra UNESCO de Bioètica
Universitat de Barcelona

Organització
de les Nacions Unides
per a l'Educació,
la Ciència i la Cultura

Càtedra UNESCO de Bioètica
de la Universitat de Barcelona

Observatori de
Bioètica i Dret
Universitat de Barcelona

www.bioeticaidret.cat
www.bioeticayderecho.ub.edu
www.bioethicsandlaw.es

Projectes d'investigació

Títol: Transferències de material biològic d'origen humà: aspectes socials, jurídics i bioètics

Investigador principal: Dr. Ricardo García Manrique

Entitat finançadora: Ministeri d'Economia i Competitivitat

Durada: de 01/01/2015 al 31/12/2017

Membres investigadors del grup participants en aquest projecte: 14

Publicacions

Documents del Grup d'Opinió Tecno-científic

Títol: Document sobre Bioètica i Big Data de salut: explotació i comercialització de les dades dels usuaris de la sanitat pública

Coordinadors: Dra. María Casado, Dra. Rosa Maria Llàcer i Dra Lúdia Buisán

Descripció: Anàlisi des de la perspectiva bioètica, dels inconvenients de l'explotació i la comercialització de dades dels usuaris de la sanitat pública arran dels problemes detectats en el projecte VISC+ de la Generalitat de Catalunya, tant en relació amb possibles vulneracions dels drets dels ciutadans com amb la manca de transparència i de debat públic informat en una qüestió de tanta importància com és el tràfic de dades personals. El document posa de manifest que la implementació de les tecnologies Big Data en l'àmbit sanitari, associada a una eventual comercialització d'aquestes dades, impacta directament en el nostre sistema sanitari i investigador i afecta de ple a l'àmbit privat dels ciutadans.

Editor: UB Publicacions

Presentació del Document d'Opinió en roda de premsa el 29 de gener 2015 a la Universitat de Barcelona a càrrec de les Dres. M.R. Llàcer, María Casado i Lidia Buisán.

Llibres

Títol: "Desapariciones forzadas de niños en Europa y Latinoamérica. Del convenio de la ONU a las búsquedas a través del ADN"

Autor/s: Dra. María Casado y Dr. Juan José López Ortega

Editor: Publicacions UB

Descripció: Les anàlisis genètiques i el Conveni de l'ONU contra les desaparicions forçades són dues poderoses eines que permeten aclarir els orígens biològics i lluitar contra el robatori de nadons i les desaparicions forçades de nens. Aquests delictes, d'una gravetat

manifesta, requereixen ser examinats des de les seves vessants jurídica, filosòfica, política i bioètica, perquè, davant d'una situació tan complexa i que afecta tantes persones, una societat responsable està obligada a prendre mesures. Aquest llibre, que analitza aquestes qüestions tant en el context europeu com en el llatinoamericà, és obra d'especialistes vinculats a les institucions i els comitès més representatius en la matèria.

Títol: Bioètica, dret i societat

Autor/s: Dra. María Casado (ed.)

Editor: Editorial Trotta

Descripció: La globalització ha comportat un context diferent per a la Bioètica. Avui els principals problemes no tenen ja tant a veure amb l'impacte de la ciència i la tecnologia com amb el dels diners, ja no se centren tant en l'autonomia dels pacients com en la justícia. La ideologia neoliberal ha comportat una desigualtat creixent en l'accés a l'atenció sanitària i als beneficis de la investigació. S'han minimitzat els mecanismes de protecció social i l'«estat de benestar» s'està privatitzant. El pas de pacients a ciutadans ha derivat en la transformació dels ciutadans en consumidors i, per això mateix, les persones, grups i poblacions són ara més vulnerables que abans. Fa disset anys, la primera edició d'aquest llibre cridava l'atenció sobre les conseqüències dels impactants descobriments tecnocientífics i les seves aplicacions biotecnològiques i biomèdiques. Plantejava així la necessitat de respondre a les preguntes de novetat radical que van donar origen a la Bioètica, camp interdisciplinari on n'hi hagi, ple d'interès i d'interessos, de preguntes i de respostes (freqüentment contraposades) entre les que cal triar. Ara, aquesta nova edició –revisada i augmentada– dóna compte de l'evolució tant dels problemes tractats com dels enfocaments dels seus autors.

Revista de Bioètica i Dret (ISSN 1886-5887) en Open Access

Edició i publicació del número 33:

<http://revistes.ub.edu/index.php/RBD/issue/view/1043>

Autors publicats: Mina Piekarewicz Sigal, Lorenzo Gallego Borghini, Héctor A. Mendoza C., Paulo Henrique Burg Conti, Gerson Neves Pinto, Sergio Ramos Pozón, María Valeria Berros

---

Edició i publicació del número 34:

<http://revistes.ub.edu/index.php/RBD/issue/view/1104>

Autors publicats: Ramón Valls Plana, María Florencia Santi, María Isabel Cornejo Plaza, Manuel Jesús López Baroni, Silvana Ferreira Bento, Maria José Duarte Osis, Bruno Torquato de Oliveira Naves, Maria de Fátima Freire de Sá, Sebastián Lema Spinelli

---

Edició i publicació del número 35:

<http://revistes.ub.edu/index.php/RBD/issue/view/1253>

Autors publicats: Mario Jesús Aguilar Camacho, Emanuele Corn, María Clara Blasco Igual, Erick Valdés, Valeria Silva Galdino Cardin, Marcela Gorete Rosa Maia Guerra, Andréia Colhado Gallo Grego Santos, Rodrigo Grazinoli Garrido, Eduardo Leal Rodrigues, Rainer Grigolo de Oliveira Alves, Mónica Navarro-Michel

Edició i publicació número extraordinari recopilatori: Publicació d'un número especial amb els articles més consultats i visitats pels lectors durant els onze anys ininterromputs de publicació de la revista. Recopilació en ocasió, per una banda, de la commemoració dels XX anys de l'Observatori de Bioètica i Dret, de les XVIII edicions del Màster en Bioètica i Dret, així com també per celebrar l'inici d'una nova etapa de la revista, ja que a partir del 2016 es comptarà amb la col·laboració de la revista *Perspectives Bioètiques*.

Autors publicats: Manuel Atienza, SOLOMON R.BENATAR, María Jesús Buxó i Rey, María Casado, Andreu García Aznar, Ricardo García Manrique, Marc García Solé, Aída kemelmajer de Carlucci, Eleonora Lamm, Itziar de Lecuona, Fabiola Leyton, Florencia Luna, Andrea Macías, María Luisa Marín Castán, María Cruz Martín Delgado, Lluís Cabré Pericas, Victòria Martorell, Irene N.Melamed, Víctor Méndez Baiges, Mónica Navarro-Michel, José Luis Pérez Triviño, Mina Piekarewicz Sigal, Ángel Puyol, Albert Royes i Qui, Javier Sádaba, Josep Santaló, Charles Susanne, Josep Terés Quiles, Ramon Valls, José Luis Velázquez, Fabiola Villela Cortés, Jorge E. Linares Salgado

Seminaris, cursos i congressos

Activitat: Conferència "La objeción de conciencia y su regulación" en el marc del Seminari "Derechos y deberes de acción y de omisión. Los derechos humanos en la cultura filosófico-jurídica de nuestro tiempo"

Organitzador: Grup d'Estudis Lògic-Jurídics del Centre de Ciències Humanes i Socials (CSIC)

Data: 14 gener 2015

Participants: Silvia Navarro

Activitat: Participació en la 8a la Trobada de Professorat de Ciències de la Salut de la Universitat de Barcelona.

Organitzador: Universitat de Barcelona

Data: 04 febrer 2015

Participants: Dr. Albert Royes i Dra. Itziar de Lecuona

Activitat: IX Seminari Internacional sobre la Declaració Universal sobre Bioètica i Drets Humans de la UNESCO: "ADN y desapariciones forzosas"

Organitzador: Càtedra UNESCO de Bioètica de la Universitat de Barcelona - Observatori de Bioètica i Dret

Data: 16 febrer 2015

Participants: María Casado, Gemma Marfany, Jaume Saura, Juan José López Ortega, Gabrilla Citroni, Rainer Huhle, Anna Badia, Antonio Alonso, Carlos Fernández-Liesa, Lorena Álvarez, Ana Sánchez-Urrutia

---

Activitat: Conferència "Gestación por sustitución. Realidad y legalidad en España y el mundo"

Organitzador: Universitat de Salamanca

Data: 17 febrer 2015

Participants: Dra. Eleona Lamm

Activitat: *Meeting* de la Junta de Doctorat i del Comitè Científic del "Erasmus Mundus Joint Doctorate Law, Science and Technology", Erasmus +

Organitzador: Universitat de Bolonya

Data: 18 i 19 febrer 2015

Participants: Dra. Itziar de Lecuona

Activitat: Conferència: "Big Data in the health care domain" en el marc del programa LAST-JD "Joint International Doctoral Degree in Law, Science and Technology", Erasmus +.

Organitzador: Universitat de Bolonya

Data: 18 de febrer

Participants: Dra. Itziar de Lecuona

Activitat: Participació en la 1a Jornada RCUB per a editors de revistes científiques de la UB: "Visibilitat i posicionament de la UB en els índexs nacionals i internacionals"

Organitzador: Universitat de Barcelona

Data: 24 febrer 2015

Participants: Yasmina Soto

Activitat: Conferència "Legitimitat de la violència " dins del Cicle: "¿Quina ètica defensem avui?"

Organitzador: Ateus de Catalunya

Data: 04 març 2015

Participants: Dr. Ricardo García Manrique

Activitat: Conferència "Salud intercultural: claves antropológicas para una bioética situada", a les II Jornades "Antropología de la Salud y de la Enfermedad"

Organitzador: Fundació C. Lisón - J. Donald

Data: 13, 14 i 15 de març 2015

Participants: Dra. M. Jesús Buxó

Activitat: Conferències "Conflictos bioéticos en reproducción asistida", a la "4ª Jornada del Hospital de Barcelona sobre patología del embarazo: crecimiento intrauterino restringido (CIR) y reproducción asistida"

Organitzador: SCIAS Hospital de Barcelona

Data: 17 abril 2015

Participants: Dra. María Casado

Activitat: Comunicació "Tecnologías big data en salud, usos no deseados de los datos sanitarios y riesgo de discriminación por causas genéticas", a les "XXII Jornadas Internacionales de Derecho y Genoma Humano"

Organitzador: Càtedra Inter-universitària de Dret i Genoma Humà de la Universitat del País Basc i la Universitat de Deusto

Data: 22 abril 2015

Participants: Dra. Itziar de Lecuona

Activitat: Jornada "Història, present i futur de les Càtedres UNESCO Catalanes".

Organitzador: Càtedres UNESCO Catalanes Unitwin

Data: 06 maig 2015

Participants: Càtedra UNESCO de Bioètica de la Universitat de Barcelona, i la Dra. María Casado com a titular de la Càtedra i moderadora a la taula rodona "El paper de les Càtedres UNESCO Catalanes"

Activitat: Debat "El tràfic d'òrgans és una de les conseqüències de les desigualtats a nivell global?", a la mosta de cinema "Salud, Derechos, Acción"

Organitzador: Medicus Mundi Catalunya

Data: 14 maig 2015

Participants: Dra. Itziar de Lecuona

Activitat: Conferència "Bioética y Big Data: explotación y comercialización de los datos de los usuarios de la sanidad pública"

Organitzador: Agència de Salut Pública de Barcelona

Data: 29 maig 2015

Participants: Dra. María Casado

Activitat: Comunicació "Whose responsibility is it anyway? A comparative analysis of core concepts and practice at European research - intensive universities to identify and develop good practices in research integrity", al IV Congrés Mundial en Integritat de la Investigació "Research Rewards and Integrity: Improving Systems to Promote Responsible Research"

Organitzador: Universitat de Minnesota i The Lancet

Data: 31 maig 2015

Participants: Dra. Itziar de Lecuona (coautoria de la comunicació amb Erika Löfstrom, Universitat de Helsinki i Katrien Maes, de la Lliga de les Universitats Europees d'Investigació)

Activitat: Conferència inaugural, conferència sobre "Història clínica compartida" i conferència sobre "Recerca i Història clínica", a les IV Jornades del Grup de Treball d'Ètica de la Societat Catalana de Medicina Familiar i Comunitària (CAMFiC)

Organitzador: Societat Catalana de Medicina Familiar i Comunitària (CAMFiC)

Data: 3 juny 2015

Participants: Dra. Lúdia Buisán, Dr. Andreu García i Dra. Itziar de Lecuona (amb les respectives conferències)

Activitat: 1° Trobada entre l'Observatori de Bioètica i Dret (OBD) - Càtedra UNESCO de Bioètica de la Universitat de Barcelona i el "Centro Interdipartimentale di Ricerca in Storia del Diritto, Filosofia e Sociologia del Diritto e Informatica Giuridica" (CIRSFID) de la Universitat de Bolonya

---

Organitzador: Observatori de Bioètica i Dret (OBD) i " Centro Interdipartimentale di Ricerca in Storia del Diritto, Filosofia e Sociologia del Diritto e Informatica Giuridica" (CIRSFID)

Data: 4 juny 2015

Participants: Dra. María Casado i Dra. Itziar de Lecuona

Activitat: Presentació de l'informe sobre els codis ètics i guies de bona pràctica en investigació de les 21 universitats que formen part de la Lliga LERU en la reunió de vice-rectors d'investigació de la Lliga LERU

Organitzador: Lliga LERU, acollits per la Universitat de Lund

Data: 15 juny 2015

Participants: Dra. Itziar de Lecuona (informe elaborat juntament amb la Professora Erika Löfström de l'Universitat de Helsinki)

Activitat: Conferència "Research Integrity i acceptabilitat de les noves tecnologies. Bones pràctiques, criteris de qualitat i reflexió sobre aquesta dimensió de l'RRI", i conferència " Participació pública i educació STEM des dels centres de recerca", a les Jornades RRI Tools Barcelona Accés Obert, Igualtat de Gènere i Recerca Responsable: aspectes clau a Horitzó 2020

Organitzador: Obra Social "la Caixa" i l'Institut de Recerca de la Sida IrsiCaixa

Data: 17 juny 2015

Participants: Dra. María Casado i la Dra. Rosina Malagrida, amb les respectives conferències

---

Activitat: Participació a la Taula Rodona "Dret a morir dignament"

Organitzador: Associació Dret a Morir Dignament

Data: 22 de juny 2015

Participants: Dra. María Casado

Activitat: Curs "Trafiquem amb el cos humà? Reflexions des de la bioètica", en el marc dels Julis de la Universitat de Barcelona

Organitzador: Universitat de Barcelona - Observatori de Bioètica i Dret

Data: 13 juliol 2015

Participants: Dra. Itziar de Lecuona (coordinadora)

Activitat: Acte de presentació del projecte "L'ADN de la memòria: Banc ADN de la UB de víctimes de la Guerra Civil Espanyola"

Organitzador: Universitat de Barcelona

Data: 15 juliol 2015

Participants: Dr. Albert Royes

Activitat: Coordinació i participació a la Taula Rodona "Bioètica y Big data en salud", al "II Congreso Ibero-americano de epidemiología y salud pública"

Organitzador: Societat Espanyola d'Epidemiologia i l'Associació Portuguesa d'Epidemiologia, a Santiago de Compostela

Data: 2 setembre 2015

Participants: Dras. María Casado e Itziar de Lecuona (coords.), i Dra. Lidia Buisán, Dr. Lluís Cabré i Dr. Fernando García López.

Activitat: Participació en l'Acte informatiu sobre el Projecte VISC+ "Projecte VISC+ el mal ús de les nostres dades sanitàries"

Organitzador: Marea Blanca i la Universitat de Barcelona

Data: 16 setembre 2015

Participants: Dra. Lidia Buisán

Activitat: Participació a les "III Jornadas Internacionales de la Red Ibero-American Network International Association of Bioethics, (IAB)"

Organitzador: Red Iber-Americana de Bioètica de la IAB

Data: 24 i 25 de setembre de 2015

Participants: Dra. María Casado

Activitat: Participació a la "UNESCO Chairs Working Group Meeting "Higher Education in the World. Towards socially responsible HEi, globally and locally engaged"

Organitzador: Global University Network for Innovation

Data: 29 setembre 2015

Participants: Dra. Itziar de Lecuona

Activitat: Conferència "Confidencialitat: del secret mèdic a la història clínica compartida" en el marc de l'Acte de celebració de la Festivitat de San Rafael

Organitzador: Hospital Sant Rafael

Data: 29 setembre 2015

Participants: Dra. Lidia Buisán

Activitat: Acte de benvinguda al "UAB Semester October 2015 - March 2016 Erasmus Mundus Joint Doctorate Law, Science and Technology"

Organitzador: League of European Research Universities (LERU) i el Programa Erasmus Mundus a Bellaterra

Data: 1 octubre 2015

Participants: Dra. Itziar de Lecuona

Activitat: Conferència "Bio-ètica" i "Hacia la reivindicación de los factores medioambientales en nuestra salud: Bioética y epigenética", en el Seminari d'Evaluació per a Comitès de Bioètica

Organitzador: Universitat de Huelva

Data: 06 octubre 2015

Participants: Dra. María Casado i Dr. Albert Royes

Activitat: Conferència "The role of research ethics committees in priority setting in health care: from principles to action. The case of big data research" al *Workshop* "Priority settings in health care: principles and practice"

Organitzador: Karolinska Institutet, Royal Institute of Technology, University of Stockholm i la Universitat Pompeu Fabra

Data: 13 i 14 octubre 2015

Participants: Dra. Itziar de Lecuona

Activitat: Conferència inaugural: "Cap a una reformulació de les fonts del dret?", en l'Acte Oficial d'inauguració del Curs 2015-2016 de la Facultat de Dret UB

Organitzador: Universitat de Barcelona

Data: 15 octubre 2015

Participants: Dr. Carmelo Gómez

Activitat: Conferències "Bioètica y el derecho", "Bioètica para la nanotecnología" y "Investigaciones con células madre", al "XXVII Congreso Científico Nacional"

Organitzador: Universitat de Panamá, Panamá

Data: 19 octubre 2015

Participants: Dra. María Casado

Activitat: Conferència "Células madre: ética y Derechos Humanos", en el II Seminari Avançat d'Investigació Clínica "Los tratamientos con células madre: investigación y aspectos éticos"

Organitzador: Comitè Nacional de Bioètica de la Investigació (CNBI), Panamá

Data: 21 octubre 2015

Participants: Dra. María Casado

Activitat: Participació a la Taula Rodona de la II Jornada "Big Data en investigació. Implicacions i conseqüències"

Organitzador: Hospital Universitari de Bellvitge

Data: 21 octubre 2015

Participants: Dra. Itziar de Lecuona

Activitat: Participació en el Seminari "Investigación internacional en genética humana. Experiencias y retos"

Organitzador: Càtedra Inter-universitària Diputació Foral de Bizkaia de Dret i Genoma Humà de la Universitat de Deusto, Chronic Lymphocytic Leukemia (CLL) Genome Project International Cancer Genome Consortium (ICGC)

Data: 22 octubre 2015

Participants: Dra. Itziar de Lecuona

Activitat: Conferència "Bioètica y Big Data" en el Congrés "Big Data Congress"

Organitzador: Big Data Coe Barcelona

Data: 03 novembre 2015

Participants: Dra. María Casado

Activitat: Conferència "Humans o posthumans?"

Organitzador: Centre Cívic Golferichs

Data: 10 novembre 2015

Participants: Dra. María Casado

Activitat: Comunicació "El archivo de parafina y la interpretación del 'esfuerzo no razonable': el caso particular del Banco de Tumores del Biobanco IDIBAPS", en el VI Congrés Xarxa Nacional de Biobancs: "Nuevos retos y oportunidades de los Biobancos en la investigación clínica"

Organitzador: Institut d'Investigació Biomèdica de Lleida (IRBLleida) i la Plataforma Xarxa Nacional de Biobancs

Data: 18 novembre 2015

Participants: Dra. Itziar de Lecuona (coautora amb Ángela Martín, Míriam Méndez, Marta Aymerich, Maria Jesús Bertrán, Neus Riba, Míriam Cuatrecasas, Anna Bosch, Raquel Bermuda)

Activitat: Conferència Inaugural "Bioética y big data de salud: la explotación y comercialización de los datos sanitarios de los usuarios de la sanidad pública", en el III Congrés de Bioètica "Aspectos éticos del Acceso a los Datos de Salud"

Organitzador: Comitè d'Ètica de la Investigació de l'Institut de Salut Carlos III

Data: 19 novembre 2015

Participants: Dra. María Casado

Activitat: Trobada de Càtedres UNESCO d'Espanya

Organitzador: Càtedra UNESCO d'Estudis sobre el Desenvolupament de la Universitat de València, València.

Data: 23 novembre 2015

Participants: Càtedra UNESCO de Bioètica i Dret

Activitat: Conferència "Vida artificial: ¿el futuro ya está aquí?" en el marc de "Conversaciones en la Central"

Organitzador: Xarxa Municipal de Biblioteques de Còrdova

Data: 25 novembre 2015

Participants: Dra. María Casado

Activitat: Comunicació "Els drets de les persones amb malaltia mental: marc jurídic internacional i implicacions bioètiques" en el VI Congrés Internacional de Bioètica "Filosofia i salut mental"

Organitzador: Universitat de Barcelona

Data: 26 i 27 de novembre 2015

Participants: Maria Àngels Porxas

Activitats del Màster i de l'Associació de Bioètica i Dret

Activitat: Sessió de l'Associació de Bioètica i Dret per a la Presentació del Nou Document de l'Observatori de Bioètica i Dret sobre Big Data en salut.

Data: 29 de gener 2015

Descripció: Presentació del Document Big Data en salut: : explotació i comercialització de les dades dels usuaris de la sanitat pública; en el que s'analitza la reutilització de dades sanitàries amb fins comercials, a càrrec de la Dra. María Casado.

Activitat: Sessions presencials del Màster en Bioètica i Dret (UB), amb els alumnes de la XVI i XVII edició

Data: del 9 al 17 de febrer 2015

Activitat: Sessió de debat de l'Associació de Bioètica i Dret sobre "Gestación por sustitución. Ni maternidad subrogada, ni vientres de alquiler"

Data: 10 de febrer de 2015

Descripció: Sessió a càrrec de la Dra. Eleonora Lamm sobre gestació per substitució.

Activitat: Sessió de presentació de tesines del Màster en Bioètica i Dret (UB) en el marc de les sessions de l'Associació de Bioètica i Dret

Data: 18 febrer 2015

Descripció: Dos alumnes de la XIV edició del Màster en Bioètica i Dret presenten les seves tesines de recerca: "Autonomia i beneficència: conflicte en el pacient fràgil geriàtric?" de Ignasi Coll; i "Ensenyament de la Bioètica al Grau de Medicina i a les Ciències de la Salut", de Ferran Massanés.

Activitat: Sessió de debat de l'Associació de Bioètica i Dret sobre "Aspectos éticos y legales sobre la seguridad del paciente: autoinculpación y consecuencias"

Data: 07 maig 2015

Descripció: La Dra. Mari Cruz Martín-Delgado, metge especialista en medicina intensiva de l'Hospital Universitari de Torrejón a Madrid, parla sobre els aspectes ètics i legals de la seguretat del pacient, presentada pel Dr. Lluís Cabré, metge President de l'Associació de Bioètica i Dret i membre de la Comissió Deontològica del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona.

Activitat: Sessió de debat de l'Associació de Bioètica i Dret sobre el llibre de M. Sandel "Lo que el dinero no puede comprar"

Data: 11 juny 2015

Descripció: El Dr. Albert Royes, Secretari del Comitè de Bioètica de la Universitat de Barcelona i membre de l'Observatori de Bioètica i Dret, comentarà el llibre i engegarà el debat, presentat per el Dr. Lluís Cabré, metge i President de l'Associació de Bioètica i Dret i membre de la Comissió Deontològica del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona.

Activitat: Acte de celebració del XX Aniversari de l'Observatori de Bioètica i Dret de la Universitat de Barcelona

Data: 14 setembre 2015

Descripció: Acte de celebració dels XX anys de l'Observatori de Bioètica i Dret amb les intervencions del Dr. Albert Royes, la Dra. María Casado, Federico Mayor Zaragoza i varis exalumnes i professors del Màster de Bioètica i Dret.

Activitat: Sessió de debat de l'Associació de Bioètica i Dret sobre "Edició Genòmica"

Data: 15 octubre 2015

Descripció: Sessió de debat a càrrec de la Dra. Gemma Marfany, professora titular de la Universitat de Barcelona, sobre l'edició genòmica.

Activitat: Sessió de debat de l'Associació de Bioètica i Dret sobre "Mujer y Derecho Civil"

Data: 5 novembre 2015

Descripció: Sessió a càrrec de la Dra. Susan Turner, convidada a una estada d'investigació a l'Observatori de Bioètica i Dret i professora de dret civil de la Universitat Austral de Xile, presentada per la Dra. María Casado.

Activitat: I Trobada Alumni & Friends del Màster en Bioètica i Dret de la Universitat de Barcelona

Data: 17 novembre 2015

Descripció: Iniciativa per i des dels ex alumnes i alumnes del Màster en Bioètica i Dret (UB) per fomentar l'intercanvi i debat sobre els aspectes bioètics que ens ocupen. Obertura amb l'experiència compartida del Dr. Vicent López Camps, Cap del Servei de Medicina Intensiva de l'Hospital de Sagunt i alumne de la X edició del Màster.

Activitat: Sessió de debat de l'Associació de Bioètica i Dret sobre "Bioètica i Epigenètica: la reivindicació dels factors ambientals a la nostra salut"

Data: 10 desembre 2015

Descripció: El Dr. Manuel Esteller, director del programa d'Epigenètica i biologia del Càncer de l'Institut d'Investigacions Biomèdiques de Bellvitge i Cap del Grup d'Epigenètica del Càncer, i el Dr. Albert Royes, membre de l'Observatori de Bioètica i Dret de la Universitat de Barcelona, presenten i obren el debat posterior sobre Epigenètica.

Defenses de tesis doctorals

Títol tesi: "Bioética frente a los derechos animales: tensión en las fronteras de la filosofía moral"

Data: 9 febrer 2015

Doctorant: Fabiola Leyton D.

Títol tesi: "Del objeto al sujeto: los adolescentes como actores en el espacio sanitario"

Data: 19 febrer 2015

Doctorant: Blanca Bórquez

Títol tesi: "Multiculturalismo y bioética: políticas públicas en España durante la democracia"

Data: 13 juliol 2015

Doctorant: Dr. Manuel Jesús López Baroni

Organització
de les Nacions Unides
per a l'Educació,
la Ciència i la Cultura

Càtedra UNESCO de Bioètica
de la Universitat de Barcelona

Observatori de
Bioètica i Dret
Universitat de Barcelona

www.bioeticaidret.cat
www.bioeticayderecho.ub.edu
www.bioethicsandlaw.es